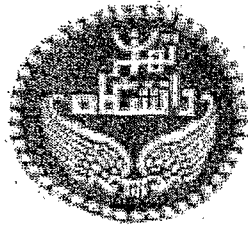

۱۲۷۰۲

۱۲۷۰۲

دانشگاه تهران

دانشکده حقوق و علوم سیاسی

پایان نامه دکتری

رشته تحصیلی: علوم سیاسی

عنوان:

موانع تحکیم دموکراسی در افغانستان

(۱۳۸۷-۱۳۸۰)

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر احمد نقیب زاده

استادان مشاور:

جناب آقای دکتر حمید احمدی

جناب آقای دکتر صادق زیبا کلام

۱۳۸۸/۹/۱۸

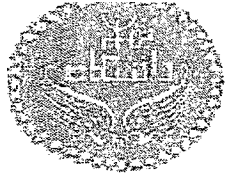
دانشجو:

محمد جواد صالحی

کتابخانه دانشگاه تهران
تاسیس ۱۳۰۲

سال تحصیلی: ۸۸-۱۳۸۷

۱۲۷۰۲۰

دانشکده حقوق و علوم سیاسی

گروه آموزشی علوم سیاسی

گواهی دفاع از رساله دکتری

هیات داوران رساله دکتری : آقای محمد جواد صالحی

گرایش : جامعه شناسی سیاسی

در رشته : علوم سیاسی

با عنوان : موانع تحکیم دموکراسی در افغانستان

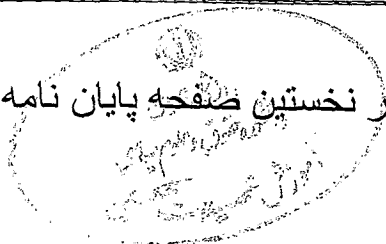
ارزیابی نمود .

بیرغوب

را در تاریخ : ۱۳۸۸/۷/۲۰ با درجه

ردیف	مشخصات هیات داوران	نام و نام خانوادگی	مرتبیه دانشگاهی	دانشگاه یا موسسه	امضاء
۱	استاد راهنما استاد راهنمای دوم (حسب مورد)	دکتر احمد نقیب زاده	استاد	دانشکده حقوق و علوم سیاسی	
۲	استاد مشاور	دکتر صادق زیبا کلام	استاد	"	
۳	استاد مشاور دوم (حسب مورد)	دکتر حمید احمدی	استاد	"	
۴	استاد مدعو خارجی	دکتر محمد کاظم سجادی پور		دانشکده روابط بین الملل	
۵					
۶	استاد مدعو داخلی	دکتر ابراهیم متقی	دانشیار	دانشکده حقوق و علوم سیاسی	
۷	استاد مدعو داخلی	دکتر الهه کولایی	استاد	"	
۵	معاون یا نماینده معاون تحصیلات تکمیلی دانشکده	دکتر الهه کولایی	استاد	"	

تذکر : این برگه پس از تکمیل هیات داوران در نخستین صفحه پایانه نامه درج می گردد

تقدیم به :

خانواده صمیمی، با محبت و فداکارم
که تحصیلات خود را همواره مدیون همکاری،
تشویق و مساعدت های آنان بوده ام.

تشکر و قدردانی:

راهنمایی و مساعدت استاد ارجمند، جناب آقای دکتر احمد نقیب‌زاده، همواره مشوق بنده بوده و مسیر انجام این رساله را هموار کرده است. از این رو صمیمانه‌ترین ارادت قلبی خود را خدمت استاد محترم اظهار نموده و از جناب ایشان صادقانه تشکر می‌نمایم.

قبول زحمت مشاوره و همکاری عالمانه‌ی استادان گرامی: جناب آقایان دکتر حمید احمدی و دکتر صادق زیبا کلام را نیز ارج نهاده و از این بزرگواران صمیمانه سپاس گزارم.

از زحمات دکتر ارشاد، در هماهنگی‌های اداری، سپاس‌مندم و کسک‌های بی‌دریغ آقایان دیدار و علی مشرقی و محمد رضا اخلاصی در تایب رساله را تشکر می‌کنم.

چکیده

تدوین قانون اساسی، برگزاری انتخابات پارلمانی و ریاست جمهوری و رشد مطبوعات و آزادی‌های مدنی، امیدواری‌های زیادی را برای گذار موفقیت آمیز به دموکراسی در افغانستان خلق نمود و انتظار می‌رفت که ارزشها و نهاد‌های دموکراتیک، هر روز در افغانستان تقویت شده و تحکیم یابد.

اما رشد خشونت، ایجاد موانع در مسیر انتخابات، ناامیدی و یأس مردم از دموکراسی برای رفع نیازهای امنیتی و اقتصادی آنان، ایجاد محدودیت در فعالیت‌های مطبوعاتی و کاهش مشارکت مدنی و سیاسی زنان و عدم وفاداری به قانون و ایجاد موانع در مسیر اصلاحات دموکراتیک، تردیدهای زیادی را در مورد دموکراسی در این کشور ایجاد کرده است.

بنابراین سوال اساسی این است که موانع فرا-اروی تحکیم دموکراسی در افغانستان چیست؟ و چه عواملی باعث عدم ثبات، نهادمندی و پایداری دموکراسی در افغانستان گردیده است!

در این تحقیق تلاش گردیده است که با استفاده از روشهای مشاهده، مطالعه اسناد و مدارک و استفاده از جدیدترین تحقیقات میدانی سازمانهای معتبر بین المللی، به این سوالات پاسخ داده شود.

یافته‌های این تحقیق، آن است که رقابتهای قومی، همراه با فرهنگ سیاسی خشونت زاء، فردمحور و عدم اعتماد به افراد بیرون از قوم و قبیله، در کنار، عدم توانایی دولت در کنترل انحصاری ابزار خشونت و تأمین نظم و قانون، فساد گسترده، خویشاوند پروری، تعینات مصلحتی، ابزاری بودن دولت، عدم وفاداری و فقدان ظرفیت، باعث کاهش مشروعیت دموکراسی در میان مردم، رشد خشونت، محدودیت آزادی بیان، محدودیت فعالیت‌های مدنی، محدودیت مشارکت سیاسی، عدم وفاداری به ضوابط و معیارهای قانونی و اصلاحات دموکراتیک گردیده است. و تازمانیکه دولت توانایی دفاع از قانون، ارزشهای دموکراسی و حقوق بشر را نداشته باشد، دموکراسی نیز شکننده خواهد بود.

فهرست اجمالی

۱ کلیات

فصل اول: چارچوب نظری

۳۵ تئوری‌های گذار

۴۰ تئوریهای تحکیم

۵۰ افغانستان و تحکیم دموکراسی

فصل دوم: قومیت، فرهنگ سیاسی و تحکیم دموکراسی در افغانستان

۵۴ گفتار اول: قومیت و تحکیم دموکراسی در افغانستان

۵۹ گفتار دوم: فرهنگ سیاسی و تحکیم دموکراسی در افغانستان

فصل سوم: دولت و تحکیم دموکراسی در افغانستان

۷۴ گفتار اول: ماهیت و فرایند شکل‌گیری دولت مدرن

۱۲۲ گفتار دوم: تئوری‌های دولت در جهان سوم

۱۳۸ گفتار سوم: ماهیت دولت در افغانستان

۱۷۷ گفتار چهارم: تأثیر دولت بر دموکراسی در افغانستان

فصل چهارم: نتیجه‌گیری

فهرست مطالب

۱	کلیات
۱	طرح مساله
۲	پیشینه تحقیق
۳	اهداف تحقیق
۳	سوالات تحقیق
۳	الف - سوال اصلی
۴	ب - سوالات فرعی
۴	فرضیه
۴	نقطه تمرکز
۵	متغیرهای تحقیق
۵	۱. ماهیت دولت
۵	۲. شکافهای اجتماعی
۵	۳. فرهنگ سیاسی
۶	شیوه تحقیق
۶	شیوه جمع آوری اطلاعات
۶	سازماندهی تحقیق

فصل اول: چارچوب نظري

- ۸..... مفهوم دموکراسی
- ۹..... انواع دموکراسی
- ۹..... دموکراسی حداقلی و حداکثری
- ۹..... دموکراسی دربسترزمان
- ۱۰..... دموکراسی اکثریتی
- ۱۰..... دموکراسی قانونی
- ۱۱..... دموکراسی رقابتی
- ۱۳..... دارا بودن معیار ارزیابی
- ۱۳..... موافقت با عقل
- ۱۴..... تعریف عملیاتی دموکراسی
- ۱۵..... مفهوم تحکیم دموکراسی
- ۱۵..... تحکیم در معنی اصطلاحی
- ۱۶..... ۱- دایا موند
- ۱۶..... ۲- اودانل
- ۱۷..... ۳- خان لینز و استپان
- ۱۸..... الف - سطح خشونت؛
- ۱۸..... ب - سطح رد و انکار انتخابات؛
- ۱۹..... ج - تجاوز از صلاحیت‌های قانونی؛
- ۱۹..... ۴- فیلیپ اشمیتر
- ۲۰..... ۵- شیدلر
- ۲۰..... انواع تحکیم
- ۲۰..... ۱. تحکیم - بقا و تداوم
- ۲۰..... ۲. تحکیم - عدم فرسایش
- ۲۱..... ۳. تحکیم - تکمیل
- ۲۱..... ۴. تحکیم - تعمیق

- ۲۱..... ۵. تحکیم - نهادمندی
- ۲۲..... نمودار مفهوم تحکیم دموکراسی
- ۲۳..... الف - سطح خشونت؛
- ۲۳..... ب - سطح رد و انکار انتخابات؛
- ۲۴..... ج - تجاوز از صلاحیت‌های قانونی؛
- ۲۴..... تئورهای دمکراتیزاسیون

۲۵..... تئوری‌های مدرنیزاسیون

۲۶..... ۱. مارتین لپست

۲۸..... ۲. الموند و وربا

۲۸..... ۱. ادراکی

۲۹..... ۲. ارزشی

۲۹..... ۳. عاطفی

۲۹..... انواع نوع فرهنگ سیاسی

۲۹..... فرهنگ سیاسی محدود

۳۰..... فرهنگ سیاسی تبعی

۳۰..... فرهنگ سیاسی مشارکتی

۳۰..... نظریه‌های جامعه‌شناسی تاریخی

۳۱..... الف - نظریه لوسین پای

۳۱..... ۱. انفکاک ساختاری

۳۱..... ۲. برابری

۳۲..... ۳. ظرفیت

۳۳..... ب - برینگتن مور

۳۵..... تئوری‌های گذار

۳۶..... الف - راستو

۳۸..... ب - اودانل و اشمیتر

۳۸..... ۱. آزادسازی

۳۸..... ۲. ظهور نزاع‌های درونی

۳۹..... ۳. سازش و پیمان

۴. ج۱ معه مدنی ۳۹

تئوریهای تحکیم ۴۰

الف - خان لنزو استپان ۴۱

۱. دولت مندی ۴۲

۲. ج۱ معه مدنی ۴۲

۳. ج۱ معه سیاسی (نهادهای دموکراتیک) ۴۲

۴. وقاداری به قانون ونهادهای قانونی ۴۳

۵. بوروکراسی کارآمد ۴۳

۶. شرایط اقتصادی ۴۴

ب - لغت ویک ۴۴

۱. مشروعیت ۴۴

۲. پیروی از قواعد بازی ۴۵

۳. میانه روی احزاب پیروز ۴۵

۴. وضعیت مناسب اقتصادی ۴۶

۵. کاهش نزاعهای قومی و مذهبی ۴۶

ج - هانتینگتن ۴۶

۱. فرهنگ دموکراتیک ۴۶

۲. قابلیت نخبه گان ۴۷

۳. تفکیک حکومت از حکومت کنندگان ۴۷

د - رابرت دال ۴۸

۱. عوامل بیرونی ۴۸

۲. کنترل نیروهای نظامی ۴۹

۳. فرهنگ سیاسی دموکراتیک ۴۹

۴. فقدان و یا ضعف نزاعهای فرهنگی ۴۹

۵. رشد اقتصاد بازار ۵۰

افغانستان و تحکیم دموکراسی ۵۰

فصل دوم:

قومیت، فرهنگ سیاسی و تحکیم دموکراسی در افغانستان

- ۵۴ گفتار اول: قومیت و تحکیم دموکراسی در افغانستان
- ۵۴ تعریف قومیت
- ۵۵ تفاوت قومیت و ملیت
- ۵۷ قومیت و دموکراسی
- ۵۷ قومیت و دموکراسی در افغانستان
- ۵۹ گفتار دوم: فرهنگ سیاسی و تحکیم دموکراسی در افغانستان
- ۶۰ رابطه فرهنگ سیاسی و عمومی
- ۶۱ تأثیر فرهنگ بر رفتاری سیاسی
- ۶۲ فرهنگ سیاسی و دموکراسی
- ۶۳ ویژگی‌های فرهنگ سیاسی در افغانستان
- ۶۳ قوم‌گرایی
- ۶۵ خشونت
- ۶۷ بی‌اعتمادی
- ۶۸ فردگرایی منفی

فصل سوم: دولت و تحکیم دموکراسی در افغانستان

- ۷۴ گفتار اول: ماهیت و فرایند شکل‌گیری دولت مدرن
- ۷۴ مقدمه
- ۷۵ مفهوم دولت
- ۷۶ ۱. مفهوم فلسفی دولت
- ۷۷ ۲. مفهوم جامعه‌شناختی دولت

ویژگی‌های دولت مدرن ۷۸

۱. حاکمیت ۷۸
۲. کنترل و تحصراری ابزار خشونت ۷۹
۳. مشروعیت ۸۰
۴. دیوان سالاری ۸۱
۵. شهروندی ۸۲
۶. مشروعیت و تقید به قانون اساسی ۸۳
۷. قانون سالاری و غیر شخصی بودن قدرت ۸۳
۸. سرزمین ۸۴
۹. مالیات منظم ۸۵

جایگاه و نقش دولت ۸۶

- الف - دیدگاه دولت محور ۸۶
- ب - دیدگاه جامعه محور ۹۰
- ج - مناسبات متقابل دولت و جامعه ۹۳

ابزارهای دولت ۹۴

الف - تبلیغات و استفاده از ابزارهای تبلیغاتی ۹۵

- مطبوعات ۹۵
- تلویزیون - ۹۶
- عکس و پوستره‌های تبلیغاتی ۹۶
- گردهم آیی‌های تبلیغاتی ۹۶
- رادیو ۹۷
- اینترنت ۹۷

ب - ایدئولوژی ۹۷

۱. جامعیت ۹۸
۲. قابلیت اشاعه ۹۸
۳. قابلیت گسترش ۹۹
۴. شورآفرینی ۹۹
- عناصر ایدئولوژی ۹۹

ج - اعمال زور و قدرت ۱۰۰

د - بوروکراسی کارآمد ۱۰۲

۱۰۳ پیدایش دولت

۱۰۹ مراحل تکامل دولت

۱۱۰ شکل گیری دولت مطلقه

۱۱۲ شکل گیری نظام‌های دموکراتیک

۱۱۳ شکل گیری نظام‌های حزبی

۱۱۳ ویژگی دولت‌های قوی

۱۱۳ ۱. مشروعیت

۱۱۴ الف - مشروعیت سنتی

۱۱۴ ب - مشروعیت کاریزماتیک

۱۱۵ ج - مشروعیت قانونی

۱۱۵ ۲. توانایی و ظرفیت

۱۱۸ ۳. نهادینگی

۱۱۹ ۱. تطبیق پذیری

۱۲۰ ۲. پیچیدگی

۱۲۰ ۳. استقلال

۱۲۰ ۴. انسجام

۱۲۰ ۵. نخبه‌گان توانمند

۱۲۲ گفتار دوم: تئوری‌های دولت در جهان سوم

۱۲۲ چاتریمونیالسم

۱۲۴ ۱. شخصی بودن سیاست

۱۲۴ ۲. تقرب فزینی

۱۲۴ ۳. خویشاوندی

۱۲۵ ۴. غیر رسمی بودن

۱۲۵ ۵. عدم شفافیت

۱۲۵ ۶. ایجاد ستیز متوازن

۱۲۵ ۷. اهمیت دادن به نظامیان

۱۲۵ ۸. توجیه دینی

۱۲۶ دولت ضعیف

- ۱۲۷ ۱. تغییر مداوم کابینه
- ۱۲۷ ۲. تعیینات مصالحتی
- ۱۲۸ ۳. ایجاد نهادهای موازی
- ۱۲۸ ۴. اعمال شکنجه و خشونت
- ۱۲۸ ۵. ایجاد توازن قدرت از طریق ائتلاف
- ۱۲۹ ۶. عدم وفاداری کارمندان به مقامات مافوق
- ۱۳۰ ۷. عدم کنترل بر مناطق پیرامون

۱۳۰ دولت ناتوان

- ۱۳۱ ۱. جنگ داخلی
- ۱۳۱ ۲. شکافهای قومی و مذهبی
- ۱۳۲ ۳. عدم کنترل دولت بر مناطق پیرامون
- ۱۳۲ ۴. فقدان امنیت
- ۱۳۲ ۵. ابزار قومی بودن دولت
- ۱۳۳ ۶. رشد جنایت و بی قانونی
- ۱۳۳ ۷. عدم توانایی دولت بر انجام وظایف
- ۱۳۳ ۸. نهادهای ناقص و غیر کارآمد
- ۱۳۴ ۹. ویرانی زیر ساختها
- ۱۳۴ ۱۰. فرصت‌های شغلی نامتوازن
- ۱۳۴ ۱۱. فساد
- ۱۳۵ ۱۲. کاهش در آمد ملی
- ۱۳۵ ۱۳. ضعف مشروعیت

۱۳۷ دولت قرو پا تشبیه

۱۳۸ گفتار سوم: ماهیت دولت در افغانستان

- ۱۳۹ پیشینه دولت در افغانستان
- ۱۴۲ شکل گیری دولت محمد زایی
- ۱۴۳ ظهور نئوپاتریسونیسم
- ۱۴۴ دوران حبیب الله خان

۱۴۵..... شکست دولت سازی دمکراتیک

۱۴۶..... ظهور مجدد و تحکیم نئوپاتریمونیالیسم

۱۴۷..... فرو پاشی دولت

۱۴۸..... شکل گیری دولت جدید

۱۵۰..... دولت موقت

۱۵۲..... انتقال قدرت

۱۵۲..... دولت انتقالی

۱۵۴..... تصویب قانون اساسی

۱۵۵..... انتخابات ریاست جمهوری

۱۵۷..... انتخابات پارلمانی و شوراهای ولایتی

۱۵۷..... حکومت قانونی

۱۵۸..... ویژگی های دولت در افغانستان

۱۵۹..... ۱. شخصی بودن سیاست

۱۶۰..... ۲. خویشاوندی

۱۶۲..... ۳. تعیینات مصلحتی

۱۶۳..... ۴. ایزاحی بودن دولت

۱۶۴..... ۵. عدم وفاداری کارمندان به مقامات مافوق

۱۶۵..... ۶. فقدان ظرفیت

۱۶۸..... ۷. فساد

۱۶۹..... ۸. عدم کنترل بر مناطق پیرامون

۱۷۲..... ۹. نفوذ حکومت های محلی

۱۷۳..... ۱۰. وجود گروه های مسلح

۱۷۴..... ۱۱. ضعف حاکمیت قانون

۱۷۶..... ۱۲. وابستگی

۱۷۷..... گفتار چهارم: تأثیر دولت بر دموکراسی در افغانستان

۱۷۷..... مقدمه

۱۸۰..... دولت و مشروعیت دموکراسی

۱۸۴ رشد خشونت.....

۱۸۴ پیشینه جدید شورش‌ها.....

۱۸۵ ۱. رقابت‌های قومی.....

۱۸۵ ۲. کسب درآمدهای نامشروع.....

۱۸۶ ۳. باورهای ایدئولوژیکی.....

۱۸۶ ۴. ضعف و ناتوانی دولت.....

۱۸۸ جلوگیری از برگزاری انتخابات آزاد و رقابتی.....

۱۹۰ ۱. فقدان امنیت.....

۱۹۰ ۲. کاهش نامزدهای مستقل.....

۱۹۰ ۳. اختلال در فرایند برگزاری.....

۱۹۱ ۴. خشونت‌های انتخاباتی.....

۱۹۱ ۵. افزایش تقلب انتخاباتی.....

۱۹۱ ۶. استفاده از امکانات دولتی.....

۱۹۱ ضعف حاکمیت قانون.....

۱۹۲ مفهوم حاکمیت قانون.....

۱۹۳ الف - شاخص‌های استقلال نهادها؛.....

۱۹۳ ب - شاخص‌های قوانین؛.....

۱۹۳ ج - تطبیق قوانین؛.....

۱۹۵ ۳. شایسته سالاری در گزینش قضاات.....

۱۹۶ ۳. شایسته سالاری در گزینش پلیس.....

۱۹۹ آزادی بیان.....

۲۰۰ ۱. ایجاد موانع.....

۲۰۰ ۲. بازداشت روزنامه نگاران.....

۲۰۰ ۳. انفجار و بمب گذاری.....

۲۰۱ ۴. اذیت و آزار و توهین خبرنگاران.....

۲۰۱ ۵. قتل و کشتار خبرنگاران.....

۲۰۱ ۶. احساس نا امنی در بیان عقاید.....

۲۰۴ جلوگیری از رشد جامعه مدنی.....

۲۰۷ محدود شدن مشارکت سیاسی زحان.....

فصل چهارم: نتیجه گیری

۲۱۶ فهرست منابع

۲۱۶ الف - منابع فارسی

۲۲۰ ب - منابع انگلیسی

مقدمه

طرح مساله

به دنبال سقوط طالبان در اواخر سال ۱۳۸۰، گروه‌ها و احزاب سیاسی افغانستان با همکاری جامعه جهانی، کنفرانس بزرگی را در شهر «بن» آلمان تشکیل دادند. در این کنفرانس آنان توافق نمودند که دولت موقتی را به ریاست حامدکرزی به منظور اداره موقت امور، تدوین قانون اساسی و برگزاری انتخابات سراسری و فراگیر، ایجاد نمایند. بر همین اساس دولت موقت به ریاست حامد کرزی در اواخر سال ۱۳۸۰ فعالیت خود را آغاز نمود و قانون اساسی افغانستان را در سال ۱۳۸۱ با همکاری گروه‌ها، احزاب، همکاری جامعه جهانی، شخصیت‌های علمی و نظرسنجی عمومی، تدوین کرد. این قانون زمینه‌های مناسب برای مشارکت عمومی و رقابت سیاسی را فراهم نمود و در پرتو آن رسانه‌های گروهی زیادی در عرصه‌های مطبوعاتی، رادیو و تلویزیون رشد نمود و گروه‌ها و احزاب زیادی شکل گرفت. انتخابات نسبتاً آزاد ریاست جمهوری، پارلمان و شوراهای ولایتی برگزار گردید و آزادی‌های فردی و گروهی شهروندان تضمین گردید.

بنابراین انتظار این بود که دمکراسی در افغانستان، هر روز تقویت گردیده و نهاد مند گردد. اما با سپری شدن حدود هفت سال از عمر دمکراسی نوپای افغانستان، به نظرمی آید ارزشها و نهادهای دمکراتیک هنوز هم در معرض تهدیدهای زیادی قرار دارد. خشونت ادامه دارد؛ و پای بندی به قواعد دمکراتیک، موجود نیست. محدودیت‌های زیادی در سر راه مشارکت سیاسی و آزادی‌های مدنی وجود دارد و انتخابات با چالش‌های زیاد روبرو است.

بنابراین سوال اساسی این است که موانع تقویت و تحکیم دموکراسی نوپای افغانستان چیست؟ و چه موانعی برای تحکیم و نهادینه کردن ارزشهای و نهادهای دموکراتیک وجود دارد؟ نقش دولت در شکندگی دموکراسی در افغانستان چیست؟ عوامل اجتماعی چه نقشی در ناپایداری دموکراسی در افغانستان دارد؟ و جایگاه فرهنگ سیاسی در این بی ثباتی در آن چه می باشد؟

جستجو برای یافتن پاسخهای مناسب به این سوالات، در پرتو نظریه‌ها و تئوریهای اندیشمندان علوم سیاسی و اجتماعی، انگیزه اساسی این پژوهش را تشکیل می دهد و در این تحقیق سعی خواهد گردید که فرایند تحکیم دموکراسی در افغانستان، در پرتوتئوری‌ها و نظریه‌های تحکیم، بررسی گردد

پیشینه تحقیق

موضوع گذار و تحکیم دموکراسی در کشورهای مختلف جهان ادبیات گسترده و غنی دارد و اندیشمندان مختلف تحقیقات وسیع و گسترده‌ای را در مورد عوامل و زمینه‌های ایجاد و تقویت دموکراسی در کشورهای مختلف جهان به ویژه امریکای لاتین، اروپای شرقی و مرکزی، افریقا و آسیا انجام داده است. علاوه بر دهها کتاب و مجلات معتبر علمی که هر کدام توجه ویژه‌ای به این موضوع نشان داده و همواره بخشی از انتشارات و مقالات خود را به این موضوع اختصاص می دهد، فصلنامه اختصاصی دموکراسی در امریکا ایجاد شده و تعدادی از برجسته ترین صاحب نظران این موضوع، بر روی این موضوع، مطالعات و تحقیقات گسترده‌ای را انجام می دهند. مراکز علمی و سیاسی زیادی وجود دارد که علاقه‌ای ویژه به این موضوع دارد و بررسیهای زیادی را روی دست دارند. در دانشگاههای معتبر، کرسی اختصاصی مطالعات دموکراسی ایجاد گردیده و مراکز علمی جهان توجه ویژه‌ای به آن دارد.

هانتینگتن، دایاموند، پرزورسکی، خان لینز، اودانل روستو و نهانن از چهره‌های برجسته‌ی این موضوع است و هر کدام تحقیقات گسترده‌ای را در این زمینه انجام داده است. مجموعه کتابهای چهارجلدی اودانل بنام « گذار از حاکمیت اقتدارگرا » و « مسایل گذارهای دموکراتیک و تحکیم آن » از خان لینز و استپان و « توسعه دموکراسی » از دایاموند و دهها کتاب و مقالات دیگر را می توان بخشی